

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1262-35/2023. számú ügyben,
rendőrségi panasz eljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-529/2023.)

Előadó: dr. Lukácsi Dániel Csaba

Érintett szerv(ek): B Rendőrkapitányság
Sz Rendőrkapitányság

Az eljárás megindítása

A panaszos 2023. szeptember 20-án előterjesztett beadványában sérelmezte, hogy a 2023. szeptember 13-án, a közlekedési balesete miatt eljáró rendőrök részrehajlóan intézkedtek, valamint vele agresszív és megalázó hangnemben kommunikáltak.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. §-ának (1) bekezdése és III/B. Fejezetében foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

A panaszos beadványában sérelmezte az intézkedő rendőrök szabálysértés tárgyában való döntését, álláspontja szerint a rendőrök az eset több lényeges körülményét figyelmen kívül hagyták. Figyelemmel arra, hogy a szabálysértésekre vonatkozó döntésekkel szembeni jogorvoslati rend az ügyészség felügyelete és – végső soron – a bíróságok kontrollja alatt áll [és ennek ombudsmani vizsgálatára az Ajbt 18. §-ának (3) bekezdése alapján nincs lehetőség], továbbá arra, hogy – a hivatkozott hatásköri szabályok értelmében – az alapvető jogok biztosja nem ítélkező fórum; e sérelem vonatkozásában nem volt lehetőségem állást foglalni.

Az érintett alapvető jogok

- Az emberi méltósághoz való jog [Alaptörvény II. és III. cikk];
- A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog [Alaptörvény XXIV. cikk].

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- Ajbt.;
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.];
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény [a továbbiakban: Szabs. tv.];
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat];
- közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő rendőri eljárás szabályairól szóló 60/2010. (OT 34.) ORFK utasítás.

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

A panasz szerint a panaszos 2023. szeptember 13-án, reggel a helyi iskolába vitte gyermekét, majd ezt követően hazaindult. Egy alkalommal (valamikor 7 óra 45-50 perc körül), amikor nagy ívben balra kanyarodott (miután megbizonyosodott róla, hogy nem érkezik szemből senki), hirtelen egy nagy sebességgel érkező jármű jelent meg. Az érkező jármű szűken próbálta bevenni a kanyart, így a panaszos autójába hajtott, megrongálva annak teljes bal oldalát.

A panaszos álláspontja szerint az érintett útszakasz ugyan szűk, azonban két párhuzamosan közlekedő autónak el kell férnie egymás mellett. A panaszos kiemelte, hogy 15 éve lakik a településen, ismeri az érintett útszakaszt, elsőbbsége is volt; azaz alappal bízhatott abban, hogy az érintett kanyart nyugodtan beveheti.

A panasz szerint a másik jármű sofőrje nem ismerte el a felelősségét, a panaszos pedig biztos volt abban, hogy ő szabályosan közlekedett. Megegyezés hiányában a panaszos végül – 7 óra 52 perckor – rendőri segítséget kért. A panaszos beadványában kiemelte, hogy a másik jármű sofőrje arrébb sétált, és hosszan telefonált, mielőtt a rendőrök kikerkeztek.

A panaszos beszámolója szerint a rendőrök (panasz szerint 2 fő) „szinte kész koncepcióval érkeztek”, meg sem nézték a panaszos gépjárművét, annak helyzetét és sérüléseit, kizárólag a másik járművel voltak elfoglalva, és nagyjából fél percen belül kijelentették, hogy a panaszos volt a vétkes fél. A panaszos hiába jelezte, hogy elsőbbsége volt, a rendőrök azzal érveltek, hogy biztosan kis ívben vette be a kanyart. A panaszos álláspontja szerint a járműve helyzetének igazolnia kellett volna, hogy megfelelő ívben kanyarodott.

A panaszos álláspontja szerint a rendőrök nem tudták megindokolni, hogy miért az ő vétkességét állapították meg, pusztán olyan dolgokat közöltek, mint pl. a panaszos a kanyarodással „lemondott” az elsőbbségéről, valamint nekik nincs lehetőségük közrehatást vizsgálni. Végül közölték, hogy ők nem közlekedésrendészeti, csupán körzeti megbízottak, így hívnak szakembert, ha a panaszos nem fogadja el a rendőri álláspontot.

Nem sokkal később kikerkezett a közlekedésrendészeti szakember (és vele egy polgárőr). A panasz szerint a körzeti megbízott (aki először közölte a panaszossal, hogy ő volt a vétkes) rögtön az újonnan érkezett rendőrhöz mentek, és úgy beszéltek egymással, hogy azt a panaszos nem hallhatta. Ezt követően, nagyjából 20 másodperc alatt végzett a közlekedésrendészeti szakember, és közölte, hogy egyértelműen a panaszos a hibás. A panaszos sérelmezi, hogy a közlekedésrendészeti szakember sem nézte meg a helyszínt, a panaszos járművének helyzetét és sérüléseit (csupán a másik járművel foglalkozott), fényképfelvételeket sem készít; csupán közölte, hogy teljes mértékben a panaszos felelős a balesetért, mivel kis ívben vette be a kanyart, hozzáteve, hogy az elsőbbség kérdése jelen esetben nem releváns. A panaszos hiába jelezte higgadt, nyugodt hangnemen, együttműködő módon, hogy nem ért egyet a rendőri állásponttal, a rendőr hangosan és agresszív stílusban „ráförmedt” a panaszosra, hogy maradjon csendben, és csak akkor beszélhet, ha ő azt engedélyezi, különben eljárás alá vonja. A panaszos sokkolónak, fenyegetőnek és megalázónak érezte a rendőr hangnemét.

Végül mindenki körbeállta a panaszost, majd a legmagasabb rendőr fenyegető és megalázó stílusban közölte vele, hogy vagy elismeri a vétkességét és aláírja a helyszíni bírságról szóló nyomtatványt, vagy eljárást indítanak vele szemben és minimum 50.000 forint bírságra számíthat. Közölték azt is, hogy az eljárás során számíthat arra is, hogy „meghurcolják”. A panaszos a rendőri fenyegetés és kényszer hatására fogadta el a helyszíni bírságot.

A panaszos kiemelte továbbá, hogy négyszer fújattak szondát vele (mind negatív eredményt mutatott), amelyet hangosan és jól érhetően a másik sofőr számára is közöltek, meg is mutatta neki a szonda eredményét; miközben a panaszossal nem közölték a másik sofőr eredményét, ha egyáltalán fújattak vele szondát. A panaszos álláspontja szerint az intézkedés részrehajló volt.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) *A P. Vármegyei Rendőrfőkapitányság vezetőjének tájékoztató levele a következő információkat tartalmazza:*

A közlekedési balesettel összefüggésben készült kiegészítő jelentések szerint ellentmondás feszül *J. I. Z. r. zls.*, valamint *L. Gy. r. ftörm.* beszámolója között a rendőri létszámot illetően. *J. I. Z. r. zls.* szerint *L. Gy. r. ftörm.* mellett egy másik rendőr is jelen volt a helyszínen, miközben a TIR egységlista, a rendelkezésre álló egyéb adatok és nyilatkozatok alapján *L. Gy. r. ftörm.* egyedül látott el szolgálatot.

b) *F. K. Sz. r. alezredes kiegészítő jelentése* a következő releváns információkat tartalmazza:

L. Gy. r. ftörm. beszámolója szerint nem volt járőrtársa a baleset helyszínén, de emlékei szerint – bár már nem tudja ezt biztosan állítani – egy rövid időre megjelent egy helyi közterületfelügyelő.

F. T. r. őrnagy, a helyi rendőrőrs Rendészeti Alosztályának vezetője megerősítette, hogy *L. Gy. r. ftörm.* egyedül látott el szolgálatot.

F. K. Sz. r. alezredes felvette továbbá a kapcsolatot a helyi közterületfelügyelővel, aki elmondta, hogy szolgálatban volt az érintett napon, és valóban megállt a baleset helyszínén nagyjából 5 perc időtartamra, „ahol már két rendőrautó volt és azt tapasztalta, hogy egy hölgy nagyon bizonygatta az igazát, fel volt dülva, nehezményezte, hogy ő lenne a hibás”. A közterületfelügyelő megkérdezte *L. Gy. r. ftörm.*-t, hogy szükség van-e a segítségére. Mivel a rendőröknek nem volt szüksége segítségre, rövid időn belül távozott. Az intézkedés pontos részleteire már nem emlékszik, azt ugyanakkor elmondta, hogy az érintett hölgygel (a panaszossal) ott tartózkodása alatt senki nem kommunikált agresszív vagy fenyegető módon. Hozzátette, hogy a másik sofőr enyhén feszült volt. Megjegyezte továbbá, hogy látszódtott, hogy a főútról a mellékútra kanyarodó autó (a panaszos járműve) a kellelénél kisebb ívben kanyarodott, a kanyarodást éppen megkezdte, amikor a baleset történt.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az intézkedésben 2 rendőr és 1 polgárőr vett részt, de pár percig 1 közterületfelügyelő is jelen volt a helyszínen.

c) *A B. Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele* a következő információkat tartalmazza:

2023. szeptember 13-án 7 óra 52 perckor érkezett a panaszos bejelentése a Pest Vármegyei Tevékenység-irányítási Központba (a továbbiakban: TIK). A bejelentést a 13000-k-2023/64296 számon rögzítették.

A bejelentés szerint anyagi kárt, de személyi sérülést nem okozó baleset történt. A panaszos elmondta, hogy nem folyik üzemanyag, ugyanakkor a járművek forgalmi akadályt képeznek, mivel nem tud megegyezni a másik féllel, és így nem állnak félre.

A TIK 7 óra 59 perckor küldött rendőrt a helyszínre; az intézkedés 9 óra 56 percig tartott. A járőr a TIK-nek azt jelentette, hogy a baleset kapcsán személyi sérülés nem történt, egyéb tárgy az ütközés során nem rongálódott, az okozó a felelősségét elismerte, rá helyszíni bírságot szabtak ki. Az elsődleges intézkedést *L. Gy. r. ftörm.* a Budaörsi Rendőrkapitányság egyik körzeti megbízottja kezdeményezte, a helyszíni szemlét pedig *J. I. Z. r. zls.* a Szentendrei Rendőrkapitányság baleseti helyszínelője hajtotta végre. A helyszíni szemlére azért került sor, mert a panaszos vitatta a baleset okozásában való felelősségét.

A baleseti helyszínelő a felek meghallgatását és a helyszíni szemlét követően a panaszos felelősségét állapította meg. A helyszíni szemle keretében fényképfelvételek is készültek. A megállapított tényállás alapján a panaszos megszegte a KRESZ 31. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat, így 13.000 forint helyszíni bírságot szabtak ki rá.

Az intézkedés során két rendőr (a körzeti megbízott és a baleseti helyszínelő), valamint egy polgárőr voltak jelen, akik megfelelő hangnemben kommunikáltak a panaszossal. A rendőrök kommunikációja nem volt „kioktató”, egyszerűen tájékoztatták a panaszost a baleset körülményeivel összefüggésben. A rendőrök jelentései szerint az intézkedés során nem volt lehetőség és nem is volt indokolt körbeállni a panaszost, aki a tájékoztatás alkalmával a járművének háttal állt; vele szemben a baleseti helyszínelő és a polgárőr, tőlük jobbra a másik rendőr.

A panaszos a felelősségét a helyszínen elismerte.

Az intézkedésről több jelentés és 18 db fényképfelvétel készült.

d) *L. Gy. r. ftőrm. jelentése* a következő releváns információkat tartalmazza:

L. Gy. r. ftőrm. utasításra 8 óra 40 perckor jelent meg a helyszínen, ahol meghallgatta a panaszost, aki elmondta, hogy „a fő útvonalról balra lekanyarodott az * sor utcába, ahol egy álló, közlekedésben résztvevő járművel ütközött”. Meghallgatta a másik sofőrt is, aki elmondta, hogy „az * utcából szeretett volna kihajtani a főútvonalra”, amelyet „az elsőbbségadás táblát figyelembe véve a kellő körültekintéssel hajtott végre”, ám ekkor a panaszos járműve az álló helyzetben lévő autója menetirány szerinti bal hátsó részének ütközött.

L. Gy. r. ftőrm. megtekintette a járműveket, és azt látta, hogy a panaszos gépjárműve az elejétől a hátuljáig sérült, a másik sofőr járműve a menetirány szerinti bal hátsó részén sérült. *L. Gy. r. ftőrm.* álláspontja szerint a baleset körülményei egyértelműek voltak, a panaszos szabálysértő módon vette be a kanyart, és ebből fakadóan anyagi káros balesetet okozott.

L. Gy. r. ftőrm. tájékoztatta a panaszost az álláspontjáról, ám a panaszos ezzel nem értett egyet, úgy vélte, hogy az elsőbbségi szabályok miatt a másik sofőr hibázott. A panaszos nem volt hajlandó kitölteni a kárbejelentő dokumentumot.

A fentieket követően *L. Gy. r. ftőrm.* végül baleseti helyszínelőt kért, aki szintén a panaszos felelősségét állapította meg.

e) *Az anyagi káros közúti balesetről készült jelentés* a következő releváns információkat tartalmazza:

A baleset valószínűsíthető oka, hogy a panaszos megszegte a KRESZ 31. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat. A panaszos egy kereszteződésben nem megfelelő ívben kanyarodott balra, így járműve oldalával nekiütközött egy a kereszteződésben álló, kikanyarodni szándékozó másik gépjárműnek.

A baleseti helyszínelő kiérkezéséig a helyszínt *L. Gy. r. ftőrm.* biztosította.

A baleset helyszínét a baleseti helyszínelő megtekintette, arról vázlatot és fényképfelvételeket készített, azt jelentésben rögzítette. A helyszínen ellenőrizték a felek ittasságát, amely mindkét fél esetén negatív eredményt mutatott.

A balesetet okozó panaszos elmondta, hogy „az általa vezetett járművel haladt a * úton, majd az * utcára kanyarodott, ahol egy másik autóval ütközött”. A panaszos a helyszínen úgy nyilatkozott, hogy járművének műszaki hibája nem volt, utast nem szállított; a baleset okozásáért való felelősséget elismerte.

A balesetben részes másik fél elmondta, hogy „az általa vezetett személygépkocsival kikanyarodásra várákozott a kereszteződésben, amikor egy Kia balra kanyarodott, de levágva a kanyart nekiment az autója hátuljának”. Hozzátette, hogy „ahogy látta, hogy a Kia neki fog menni a kocsijának előbbre gurult és jobbra kormányzott, de az autó hátulja elérte a másik kocsit”. A másik fél sem hivatkozott műszaki hibára, utast sem szállított.

A baleseti helyszínelő a helyszínen tanúkutatást végzett, azonban érdemi szemtanú nem került elő. A helyszínen történeteket térfelügyelőkamera sem rögzítette.

Mivel a panaszos elismerte vétékességét, 13.000 forint helyszínbírságot szabtak ki vele szemben.

A jelentés tartalmazza a baleset helyszínére és körülményeire vonatkozó egyes adatokat (pl. út alakzata, az útvonal forgalmi jellege, a környezeti viszonyok, baleset leírása stb.).

f) J. I. Z. r. zls. baleseti helyszínelő kiegészítő jelentése a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

A baleseti helyszínelő az ügyeletvezető utasítására, 9 óra 19 perckor jelent meg a baleset helyszínén. Itt L. Gy. r. ftőrm. fogadta, aki elmondta, hogy 8 óra 40 perckor érkezett a helyszínre, ahol adatgyűjtést végzett.

J. I. Z. r. zls. a rendőri jelenléttel összefüggésben úgy jelentett, hogy emlékei szerint a helyszínen L. Gy. r. ftőrm. mellett egy másik rendőr is jelen volt a helyszínen, de az ő adatait nem rögzítette a balesettel összefüggésben.

L. Gy. r. ftőrm. a helyszínen meghallgatta a panaszost, aki elmondta, hogy haladása során a fő útvonalról balra kanyarodott, ahol egy álló, de közúti közlekedésben résztvevő járművel ütközött. A másik fél arról számolt be, hogy az elsőbbségadás táblát figyelembe véve a kellő körültekintéssel kívánt kanyarodni, amikor észlelte, hogy az ellenkező irányból egy jármű érkezik (a panaszos). Elmondta, hogy az érintett jármű nekiütközött az ő álló helyzetben lévő autója a mentirány szerinti bal hátsó részének, majd abban a helyzetben állt meg, ahol az intézkedés kezdetekor volt található.

L. Gy. r. ftőrm. a helyszín megtekintése alapján a közlekedési szituációt egyértelműnek ítélte meg; úgy vélte, hogy a balesetet a panaszos szabálytalan kanyarodása okozta. Hozzátette továbbá, hogy a panaszos vitatta ezt az álláspontot (hivatkozva az elsőbbségadási kötelezettségre), és nem volt hajlandó aláírni a kárbejelentő dokumentumot. Ezért kért baleseti helyszínelőt a baleset helyszínére.

A baleseti helyszínelő – a megfelelő köszönést és azonosítást követően – szintén meghallgatta a panaszost és a másik sofőrt. Az érintettek beszámoltak a baleset körülményeiről és a vonatkozó álláspontjukról.

A fentieket követően a baleseti helyszínelő megtekintette a helyszínt, és megállapította, hogy a panaszos okozta a balesetet azzal, hogy nem tartotta be a kanyarodásra vonatkozó szabályokat. Erről, valamint a következményekről (helyszíni bírság vagy szabálysértési feljelentés) tájékoztatta a panaszost, aki végül elismerte a szabálysértés elkövetését, és elfogadta a helyszíni bírságot.

J. I. Z. r. zls. jelentésében megjegyezte, hogy ő és kollégái kulturáltan és illedelmesen beszéltek a panaszossal. Amikor a panaszos kérte, hogy állapítsák meg a felek 50-50%-os felelősségét a balesetben, közölte vele, hogy – figyelemmel a KRESZ vonatkozó rendelkezésére – gondolja át a lehetőségeit. A panaszos ezt követően fogadta el a helyszíni bírságot. A történetek után J. I.

Z. r. zls. kitöltötte a szükséges iratokat, így a bírságszelvényt is, amelyet a panaszos aláírt és átvett.

Az intézkedés során a panaszos gépkocsijának háttal állva helyezkedett el, vele szemben állt J. I. Z. r. zls., mellette L. Gy. r. ftőrm. és Cz. R. M. polgárőr. Az intézkedés során tartották a biztonsági távolságot, „fizikailag képtelenség lett volna őt körbeállni, mivel háttal állt a gépkocsijának”.

A helyszínről, a járművekről és azok sérüléseiről fényképfelvételek készültek.

g) Cz. R. M. polgárőr jelentése tartalmában J. I. Z. r. zls. baleseti helyszínelő kiegészítő jelentését erősíti, ahhoz képest további információt nem tartalmaz.

h) A helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatvány tanúsága szerint a panaszos a KRESZ 31. §-ának (3) bekezdésének megsértésével a Szabs. tv. 224. §-a szerinti szabálysértést követte el. A nyomtatványt a panaszos aláírta.

i) A rendőrség 18 db fényképet mellékel az iratokhoz, amelyek a baleset helyszínét, valamint a járművek állapotát rögzítették.

j) A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

A panaszos sérelmezte, hogy a 2023. szeptember 13-án, a közlekedési balesete miatt eljáró rendőrök részrehajlóan intézkedtek, valamint vele agresszív és megalázó hangnemben kommunikáltak.

1. Vizsgáltam, hogy részrehajló volt-e az intézkedés.

a) a tényállástisztázási kötelezettség tekintetében

A panaszos beszámolója szerint a rendőrök „szinte kész koncepcióval érkeztek”, kizárólag a másik járművel foglalkoztak, és nem vették figyelembe a panaszos álláspontját. A panasz szerint a később kiérkező baleseti helyszínelő – miután beszélt vele a körzeti megbízott oly módon, hogy azt a panaszos nem hallhatta – nagyjából 20 másodperc alatt végzett a helyszíneléssel, és a panaszost jelölte meg a balesetért felelős személynek. Mindezt úgy, hogy ő sem nézte meg a helyszínt, a panaszos járművének helyzetét és sérüléseit, ő is kizárólag a másik járművel törődött. A panaszos megjegyezte továbbá, hogy egyoldalú volt az alkoholtesztet alkalmazása is, és – emlékei szerint – fényképfelvételeket sem készítettek.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint már L. Gy. r. ftőrm. meghallgatta a feleket, így a panaszost is, majd megtekintette a járműveket és azok állapotát, amely alapján megállapította a panaszos vétkességét. Mivel ezt a panaszos nem fogadta el, L. Gy. r. ftőrm. baleseti helyszínelőt kért a helyszínre. A kiérkező J. I. Z. r. zls. baleseti helyszínelő szintén meghallgatta a feleket, megtekintette a helyszínt és a balesetben érintett járműveket. A baleseti helyszínelő a helyszínen tanúkatatást is végzett, azonban érdemi szemtanú nem került elő. A helyszínen történeteket térfigyelőkamera sem rögzítette. A helyszínen mind a panaszos, mind a másik sofőr ittasságát ellenőrizték, és a tesztet minkettőjük esetén negatív eredményt

mutatott. A baleseti helyszínelő a felek meghallgatását és a helyszíni szemlét követően megállapította, hogy a balesetet a panaszos szabálysértő módon való kanyarodása okozta. A helyszínről és a baleset körülményeiről vázlat, valamint 18 db fényképfelvétel, továbbá egy jelentés készült.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

Mindenekelőtt fontos hangsúlyozni, hogy a tényállás tisztázásának kötelezettsége az intézkedési kötelezettség immanens eleme. Az intézkedés alapját képező cselekmény és helyzet körülményeinek tisztázása alapján dönthető csak el ugyanis, hogy milyen módon és milyen eljárás keretében kell az intézkedő rendőrnek kezelnie az esetet a közrend, a közbiztonság, illetve az államhatár rendjének védelme érdekében. Ennek megfelelően alapvető elvárás, hogy az intézkedő rendőr már a helyszínen szükséges mértékű adatgyűjtést végezzen (így különösen – az eset körülményeihez igazodva – felvilágosítás kérés keretében meghallgassa az intézkedés érintettjeit, esetleges szemtanúit, megtekintse a helyszínt, elérhető tárgyi bizonyítási eszközöket szerezzen).

Közlekedési balesetek esetére a Szolgálati Szabályzat, valamint az ORFK utasítás határozza meg a tényállás tisztázásához kapcsolódó végrehajtandó cselekmények részletes menetét és szabályait. Az alábbiakban kiemeltém pár, jelen panaszügy szempontjából jelentős rendelkezést.

A Szolgálati Szabályzat 12. §-a (1) bekezdésének megfelelően közlekedési baleset helyszínén a rendőr a hatáskörébe nem tartozó ügyekben a helyszín megtekintése vagy a szemle lefolytatása érdekében a rendőrség ügyeletesét értesíti. A baleseti helyszínelő kikerkezéséig a rendőr gondoskodik az elsődleges intézkedések megtételére – különös tekintettel az elsősegélynyújtásra, értesítés adásra, helyszínbiztosításra, tanúkutatásra, adatgyűjtésre, kárelhárításra, a forgalom folyamatosságának biztosítására –, a kikerkezést követően segíti a baleseti helyszínelő munkáját, elvégzi a rábízott feladatokat, különös tekintettel a forgalomirányításra, valamint a helyszínfelmérésre.

Az ORFK utasítás 25. pontja szerint a körülmények tisztázása során a helyszíni eljárást gyorsan, pontosan, szakszerűen, rekonstruálhatóan és hitelesen kell lefolytatni. A 26. pont alapján a helyszínre érkezést követően az Rtv. alapján felvilágosítás kérés keretében tájékozódni kell a következőkről: a) hol, mikor, hogyan, miért történt a baleset, b) kik a résztvevői és milyen minőségben (járművezető, utas, gyalogos stb.), c) a sérült (elhunyt) személyek száma, a sérülés mértéke, d) mely járművekkel vettek részt az eseményben, e) a helyszínen történt-e valamilyen változás vagy változtatás, amennyiben történt, mi változott, mit változtattak meg, és azt ki, mikor és milyen okból tette.

Az ORFK utasítás 30. pontjának megfelelően (a 31. pontjában foglalt esetet kivéve), ha a balesettel összefüggésben szabálysértés gyanúja merül fel, és a szabálysértési eljárás helyszíni megindítására kerül sor, úgy szemlét kell végrehajtani, melyről jegyzőkönyvet kell felvenni; a helyszín állapotát leírással, a mérések eredményeit is tartalmazó helyszínvázlaton, továbbá képfelvételen kell rögzíteni. Ha a szabálysértési eljárás helyszíni megindítására nincs lehetőség, a helyszín megszemlélése során tett megállapításokról jegyzőkönyvet kell felvenni; a helyszín állapotát leírással, a mérések eredményeit is tartalmazó helyszínvázlaton, továbbá az Rtv.-nek a kép- és hangfelvétel készítésére vonatkozó szabályaira figyelemmel képfelvételekkel kell rögzíteni. A 31. pont szerint szóbeli figyelmeztetést alkalmazni vagy helyszíni bírságot kiszabni – jogszabályi feltételek teljesülése esetén is – csak abban az esetben lehet, ha a baleset személysérülést nem eredményezett, és közlekedési vagy közlekedés körében elkövetett más bűncselekmény gyanúja nem merült fel.

Az ORFK utasítás rögzíti, hogy pontosan milyen cselekményeket információkat, adatokat kell rögzíteni a baleset helyszínén a helyszín körülményeire, az érintettekre, valamint a járművekre vonatkozóan. A 43. pont alapján meg kell állapítani és rögzíteni kell a baleset helyszínének a szemle (intézkedés) végrehajtása során (megkezdésekor, és amennyiben a végrehajtás során változik, akkor az annak során létrejött), meglévő jellemzőit, sajátosságait. A 44. pontjának megfelelően meg kell állapítani és rögzíteni kell a balesetben részt vevő személyek adatait, továbbá a baleset szempontjából jelentőséggel bíró egyéb jellemzőit. A 45. pont szerint meg kell állapítani, és rögzíteni kell a balesetben részt vevő járművek adatait, továbbá a baleset szempontjából jelentőséggel bíró jellemzőit.

Az ORFK utasítás a 78. pontja rögzíti, hogy a helyszín állapotának és a baleset következményeinek rögzítése során pontosan miről és hogyan szükséges színes képfelvételeket készíteni. E szerint képfelvételeket kell készíteni:

- a) a baleset részeseinek (vezető, járművezető, gyalogosok) haladási irányából, a helyszín felé közelítve, változó távolságból, valamint a haladási iránnyal ellentétes irányból,
- b) a helyszín tágabb környezetéről áttekintő (vonalt- vagy körpanoráma) képsorozat,
- c) közeli és közvetlen közeli felvételek az ütközés (elütés) helyéről, a feltalált elváltozásokról, nyomokról (sodródási, csúszási, fékezési, vonszolási, ujj-tenyérimpró),
- d) a járművek helyzetéről, rongálódásairól, utas- és rakteréről, a világító-, jelző- és biztonsági berendezéseinek meglétéről és állapotáról (működőképességéről), a kapcsolók helyzetéről, a vezetőülés beállításáról, a gumibroncsok állapotáról, a futófelület profilmélységéről,
- e) leszakadt vagy személysérülést okozó alkatrészekről, tartozékokról,
- f) az elhunyt személyről, illetve feltalálási helyéről, a sérült vagy olyan személyről, akinek a baleset következtében szükségszerűen sérülést kellett volna szenvednie,
- g) a hátramaradt értékekről.

Az ORFK utasításból végül kiemelendő a 95. pont, amely szerint a balesetben részes felek, illetve tanúk meghallgatása során tisztázni kell mindazon körülményeket, amelyek a történeti és törvényi tényállás megállapítása szempontjából jelentőséggel bírnak, illetve a szabálysértési feljelentés megtételéhez szükségesek.

A fentieknek megfelelően jelen esetben az intézkedő rendőröknek a helyszínen gyorsan, pontosan, szakszerűen, rekonstruálhatóan és hitelesen tisztázniuk kellett a baleset körülményeit, amelynek keretében felvilágosítást kellett kérniük a baleset körülményeiről, továbbá hitelesen rögzíteniük kellett a helyszínen észlelt körülményeket.

A rendelkezésre álló információk alapján jegyzőkönyv nem készült; mivel azonban a panaszos a szabálysértő cselekményt elismerte és a helyszíni bírságot elfogadta, jegyzőkönyv készítése nem volt indokolt (ld. ORFK utasítás 30 és 31. pont).

A fentieket követően fontos hangsúlyozni, hogy az alapvető jogok biztosának nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a rendőrség mint szabálysértési hatóság szabálysértés tárgyában hozott döntését felülbírálja, illetve értékelje. Azt ugyanakkor a vonatkozó hatásköri szabályok értelmében – figyelemmel az Rtv. hivatkozott 11. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra (törvényes előírások és utasítások teljesítésének kötelezettsége) – sérelem alapján vizsgálja, hogy a rendőrök megfelelően és részrehajlás-mentesen eleget tettek-e a tényállástisztázási-kötelezettségüknek. Ide nem értve az adatgyűjtés során szerzett információk és bizonyítékok döntést megalapozó értékelését, mérlegelését.

A panaszos és a rendőrség állítása között ellentmondás feszül.

Amennyiben a panaszos állítása megfelel a valóságnak, azaz a rendőrök valóban „szinte kész koncepcióval érkeztek”, egyoldalúan, a másik sofőrnek kedvező módon végeztek adatgyűjtést, miközben a panaszos álláspontját erősítő tényeket, információkat figyelmen kívül hagyták; a rendőrök elmulasztották teljesíteni a tényállástisztázási kötelezettségüket, az intézkedés pedig részrehajló volt. Ebben az esetben az intézkedés sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.

Ha azonban a rendőrök úgy jártak el, ahogy az a rendőrségi dokumentumokban szerepel, részrehajlás nélkül eleget tettek a tényállástisztázási kötelezettségüknek. Mindez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a feltárt tényállás alapján, a begyűjtött információkat helyesen értékelve megfelelő döntés született. Ahogy azt jeleztem, a döntés felülbírálatára, értékelésére nincs hatásköröm.

Figyelemmel arra, hogy a rendelkezésre álló információk szerint a rendőrök végrehajtották a szükséges adatgyűjtést a helyszínen (meghallgatták a baleset mindkét érintettjét, egyaránt ellenőrizték mindkét érintett vezetési jogosultságát /értve itt a vezetésre képes állapotukat is, megtekintették a helyszínt és a balesetben érintett járműveket, a szükséges információkat rögzítették, továbbá a szükséges fényképfelvételeket is elkészítették), **a rendőrség álláspontját fogadtam el, azaz álláspontom szerint – nem értékelve magának a döntésnek a helyességét – a rendőrök részrehajlásmentesen eleget tettek a tényállástisztázási kötelezettségüknek, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.**

b) a részrehajló nyomásgyakorlás vonatkozásában

A panaszos sérelmezte, hogy őt körbeállták, majd fenyegető módon, retorzív eljárást kilátásba helyezve nyomást gyakoroltak rá annak érdekében, hogy elfogadja a rendőrök álláspontját és aláírja a helyszíni bírságról szóló nyomtatványt.

Az intézkedő rendőrök és a polgárőr jelentései szerint az intézkedés nem volt fenyegető jellegű, nem gyakoroltak nyomást a panaszosra (nem állták körbe, erre nem is volt lehetőségük, továbbá nem helyeztek kilátásba retorzív jellegű eljárást), csupán közölték vele, hogy pontosan mire számíthat, ha nem ismeri el a szabálysértést.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése e tekintetben is releváns.

A panaszos és rendőrség állítása között ellentmondás feszül.

Amennyiben a panaszos állítása megfelel a valóságnak, és őt valóban körbeállva, retorzív jellegű eljárást kilátásba helyezve presszionálták annak érdekében, hogy aláírja a helyszíni

bírságról szóló nyomtatványt, a rendőrök önkényesen, hatalmukkal és erőfölényükkel visszaélve, alapvető jogot sértő módon jártak el.

Ha azonban az intézkedés olyan módon zajlott, ahogy az a rendőrségi dokumentumokból kitűnik, azaz nem állták körbe a panaszost, nem kommunikáltak fenyegető módon, nem helyeztek kilátásba retorzív jellegű eljárást (csupán tájékoztatták a panaszost a lehetőségeiről), az intézkedés e tekintetben visszásságot nem okozott.

Itt fontos megjegyezni, hogy a rendőrök azon álláspontja, miszerint nem állták körbe a panaszost, mivel ő „háttal állt a gépkocsijának”, így ők lényegében vele szemben álltak, nem elfogadható. Jelen ügyben nem annak van jelentősége, hogy a panaszost valóban *de facto* kört alkotva közrefogták-e; hanem annak, hogy olyan pozíciót vettek-e fel, amelynek eredményeként a panaszos úgy érezhette, korlátozzák őt a szabad mozgásában. Itt azonban azt is meg kell jegyezni, hogy önmagában az, hogy a panaszossal szemben a jelentések szerinti pozícióban álltak, nem jelenti azt, hogy annak célja fenyegető légkör kialakítása volt, illetve, hogy az ilyen légkör kialakítására alkalmas volt.

A rendelkezésre álló információk alapján a panaszos és a rendőrség álláspontja közötti ellentmondást feloldani nem lehet, így e tekintetben nem áll módomban állást foglalni. Felhívom a figyelmet ugyanakkor arra, hogy érdemes kerülni az olyan helyzeteket, amelyek indokolatlan félelmet, illetve fenyegetettség érzését kelthetik az intézkedés alá vont személyekben. E tekintetben hangsúlyozandó, hogy az intézkedés során alkalmazandó biztonsági alakzatoknak sem az a célja, hogy demonstrálja az állami kényszerhatalmat, hanem az, hogy biztosítsák az intézkedés biztonságos és hatékony végrehajtását.

2. Vizsgáltam, hogy a rendőrök fenyegető módon jártak-e el a panaszossal.

A panasz szerint a rendőrök megalázó és kioktató stílusban kommunikáltak a panaszossal, őt hangos és agresszív módon csendre is intették.

Az intézkedő rendőrök és a polgárőr jelentései, valamint a közterületfelügyelő beszámolója szerint az intézkedés hangneme nem volt agresszív; a kommunikáció megfelelő módon zajlott. Amikor a panaszos igyekezett meggyőzni a rendőröket saját álláspontja helyességéről, arra nem „kioktató” módon reagáltak, csupán közölték vele, hogy pontosan mire számíthat, ha nem ismeri el a szabálysértést.

A panasz ezen eleme kapcsán ismét felhívom a figyelmet az Rtv. 2. §-ában foglaltakra. Szükségesnek tartom kiemelni továbbá a Rendőri Hivatás Etikai Kódexét (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrrre vonatkozóan előírja: „*Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie*”. Az 5. pont szerint: „*[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el*”. A 7. pont utolsó mondata szerint: „*[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős*”.

Indokoltnak tartom végül felidézni a korábbi Független Rendészeti Panasztestület 64/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalásában foglaltakat: *A „rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is-első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások*

számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve”.

A fentieknek megfelelően az állam kényszerhatalma nevében eljáró rendőrök bármilyen olyan kommunikációs megnyilvánulása, amely megfélemlítő, illetve lealacsonyító, megalázó jellegű, alapvető jogot sért. Fontos hangsúlyozni, hogy az intézkedés alá vont személy kiszolgáltatott helyzetben van, így nincs lehetősége arra, hogy az ilyen jellegű megnyilvánulásokat elhárítsa, elkerülje.

A panaszos és a rendőrség állítása között ellentmondás feszül.

Amennyiben a panaszos állítása megfelel a valóságnak, azaz vele a panaszban leírt módon kommunikáltak, az intézkedés mindenképpen alapjogsértő volt.

Ha azonban a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tartalma megfelel a valóságnak, azaz a panaszossal megfelelő módon kommunikáltak, továbbá, amit a panaszos kioktatásnak érzett, valójában az intézkedés körülményeire és a lehetséges jogkövetkezményekre vonatkozó egyszerű tájékoztatás volt, e tekintetben visszásság nem történt.

A rendelkezésre álló információk alapján a panaszos és a rendőrség álláspontja közötti ellentmondást feloldani nem lehet, így e tekintetben nem áll módomban állást foglalni.

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos